

روانشناس محترم،

میخواهم مطلبی مربوط به مادرمان را با شما در میان بگذارم. او در کشور متبوعه قبلی ما اقامت دارد و شنیده ام که به شدت دچار فراموشی شده است. گویا دیگر قادر نیست که حتی وقایع دو روز گذشته را به خاطر بیاورد؛ و نمی تواند هیچ مطلب جدیدی را نیز فرا گرفته و یا به خاطر بسپرد. در هنگام مصاحبت با دیگران هم آن شخص قبلی نیست؛ به این معنی که اصلاً حرفهای دیگران را متوجه نمی شود. همچنین او نسبت به سابق خیلی ساکت و کم حرف شده است. خواهرم می گوید که این مادرمان که تا پیش از این فردی کاملاً مستقل و توانا بوده، حالا از عهده انجام امور شخصی خودش نیز بر نمی آید؛ مثلاً حتی برای بستن دکمه لباسهایش نیز احتیاج به کمک دارد. گویا او در بعضی از این مواقع بسیار عصبانی و بد اخلاق هم می شود. خویشان من در آنجا قدری مضطرب و نگران این حال مادرمان هستند، و جای تعجب است که او خیلی هم سالخورده نیست، بلکه فقط 66 سال دارد. علت این حال او از کجا ممکن است سر چشمه گرفته باشد؟

پرسش کننده محترم،

با وجود اینکه شخص مورد سوال شما سالمند است، اما مشکلات فراموشی او متناسب با سن و سال او نمی باشند. از عوارض معمول فراموشی، علاوه بر تضعیف حافظه، این است که شخص فراموشکار نمی تواند مطالب جدیدی را نیز فرا گرفته و به خاطر بسپارد. توانایی فهم حرفهای دیگران و بیان مطالب خود نیز در او کاهش پیدا می کند. بعضی اوقات درک مطالب معنوی و مجازی، و کنایه و استعاره برایش سخت است. ممکن است نتواند نام اشیاء معمولی را به راحتی به یاد بیاورد، و قدرت و مهارتش در انجام امور معمولی کم و کند می گردد. روحیه او نسبت به گذشته ضعیف می شود، و گاهی حتی راهش را گم می کند؛ چون مکانها را نیز به خوبی سابق به یاد نمی آورد. این تغییرات ذهن سالمندان که در زبان عام فراموشی خوانده می شود، در اصطلاح پزشکی، "دمانس پیری" (dementia) می نامند. دلایل پیدایش دمانس پیری بسیارند و در اشخاص مختلف فرق می کنند؛ برای بررسی و یافتن علت پیدایش این مسأله در مورد مادر شما نیز باید به یک سری آزمایشات و معاینات لازم متوسل شد.

من از نحوه اجرای این بررسی در کشور متبوعه شما با اطلاع نیستم؛ اما در فنلاند انجام چنین امری به این ترتیب است که این موضوع را اول باید با پزشک معالج خود در درمانگاه در میان گذاشت. در ابتدا، پزشک مربوطه، توسط گفتگو با بیمار، به بررسی شدت این فراموشی و عوارض و مشکلات ناشی از آن می پردازد. او ممکن است با خانواده و نزدیکان بیمار نیز تماس گرفته و با آنها هم مذاکره نماید. همچنین پزشک معالج، با انجام تستهای ساده، حافظه بیمار را مورد آزمایش قرار می دهد. حتی در صورت لزوم، آزمایشات و معاینات دقیقتری از حافظه بیمار به عمل می آید. بر اساس نتایج بدست آمده از این آزمایشات و معاینات، پزشک معالج می تواند در باره درجه وخامت فراموشی نظر داده و چنانچه دلیل پیدایش "دمانس پیری" بیماری دیگری باشد، آنرا نیز تشخیص دهد. از جمله، عواملی مانند افسردگی روحی، بیماریهایی که موجب تضعیف قوای جسمانی می شوند یا مصرف داروهای نامناسب؛ ممکن است باعث بروز فراموشی و آشفتگی ذهن شخص گردند. در صورت تشخیص دمانس پیری، برای پی بردن به تمام عوامل بروز آن، عموماً از بیمار یک سری آزمایشات خون نیز به عمل می آید. همچنین در صورت لزوم، ممکن است برای تحقیقات بیشتر، از سر و مغز بیمار نیز عکس برداری شود.

با وجود اینکه برای درمان "دمانس پیری" دارویی موجود نیست تا بتواند به ضایعات و تغییرات حاصله در مغز بیمار بهبودی بخشد؛ اما اگر علت پیدایش فراموشی بیماریهایی مانند "آلزایمر" (Alzheimer) باشد، برای آنها داروهایی وجود دارد که می توانند توسعه و پیشرفت بیماری را مهار کنند. بنابراین، در درجه اول باید به دقت تحقیق و تشخیص شود که علت پیدایش فراموشی چیست. به این معنی که بهتر است تا شما به خویشان خود بگوئید که مادرتان را در اولین فرصت به نزد یک پزشک، و در صورت امکان مستقیماً به نزد یک پزشک متخصص اعصاب ببرند.

"سیرگو سویگانن" Sirku Suikkanen

روانشناس